

Betænkning afgivet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 2. april 2019

Betænkning

over

Forslag til lov om forbrugslånsvirksomheder

[af erhvervsministeren (Rasmus Jarlov)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 11 ændringsforslag til lovforslaget. Erhvervsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1-6 og 8, og Enhedslistens, Socialistisk Folkepartis og Alternativets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 7 og 9-11.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, DF, EL, SF, ALT og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (V, LA og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af erhvervsministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod de øvrige ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 13

1) I *stk. 1* indsættes som *3. pkt.*:

»Virksomheden skal følge op på indberetninger til ordningen og skriftligt kunne dokumentere, hvordan virksomheden har fulgt op på indberetningerne.«

[Krav om dokumenteret opfølgning på henvendelser til virksomhedens whistleblowerordning]

Til § 14

2) I *stk. 1* ændres »udsætte ansatte for ufordelagtig behandling« til: »udsætte ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling«, og »den ansatte har indberettet« ændres til: »den ansatte eller den tidligere ansatte har indberettet«.

[Præcisering af, at beskyttelsen mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger også omfatter tidligere ansatte]

3) I *stk. 1* indsættes som *2. pkt.*:

»Det samme gælder ved fastsættelse, tildeling og udbetaling af variabel løn til ansatte eller tidligere ansatte.«

[Tydeliggørelse af forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger]

4) I *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »Ansatte« til: »Ansatte eller tidligere ansatte«.

[Præcisering af, at beskyttelsen mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger også omfatter tidligere ansatte]

5) I *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »den ansattes ansættelsestid« til: »den ansattes eller den tidligere ansattes ansættelsestid«.

[Præcisering af, at beskyttelsen mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger også omfatter tidligere ansatte]

6) I *stk. 3* ændres »den ansatte« til: »den ansatte eller den tidligere ansatte«.

[Præcisering af, at beskyttelsen mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger også omfatter tidligere ansatte]

Af et *mindretal* (EL, SF og ALT), tiltrådt af et *flertal* (S, DF og RV):

Til § 16

7) Paragraffen med tilhørende overskrift udgår.
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 10]

Til § 31

Af *erhvervsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

8) I *stk. 2* indsættes efter »§ 13, stk. 1,«: »og § 14, stk. 1,«.
[Strafbelæggelse af overtrædelse af forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger for ansatte og tidligere ansatte]

Af et *mindretal* (EL, SF og ALT), tiltrådt af et *flertal* (S, DF og RV):

9) I *stk. 3* udgår »§ 16, stk. 1,«.
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 7]

Til § 33

10) *Stk. 2* udgår.
Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.
[Fjernelse af overgangsbestemmelsen, hvorefter § 35 ikke finder anvendelse på sager, der er under behandling hos Forbrugerombudsmanden ved lovens ikrafttræden, som konsekvens af ændringsforslag nr. 10]

Til § 35

11) Paragraffen udgår.
[Fjernelse af ændringen af markedsføringslovens § 1, stk. 2 og 3, vedrørende ændring af anvendelsesområdet for den gældende markedsføringslov, for så vidt angår forbrugslånsvirksomheder, således at Forbrugerombudsmanden opret holder sine nuværende kompetencer]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslaget til § 13, stk. 1, vil bestemmelsens ordlyd svare til de tilsvarende bestemmelser i den finansielle lovgivning, der vedrører whistleblowerordninger med henblik på at gennemføre dele af den nationale strategi til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering.

Det betyder bl.a., at forbrugslånsvirksomheder skal følge op på indberetninger til ordningen og skriftligt kunne dokumentere, hvordan virksomhederne har fulgt op på indberetninger til virksomhedens whistleblowerordning. Det fremgår af § 31, stk. 2, at overtrædelse af § 13, stk. 1, kan straffes med bøde. Med indsættelsen af dokumentationskravet i bestemmelsens 3. pkt. vil også overtrædelse heraf kunne straffes med bøde.

Ansvarsubjektet i forhold til overtrædelse af det foreslåede § 13, stk. 1, 3. pkt., vil være forbrugslånsvirksomheden. Det betyder, at en forbrugslånsvirksomheds manglende op-

fyldelse af dokumentationskravet vil kunne straffes med bøde, jf. § 31, stk. 2.

En forbrugslånsvirksomhed vil f.eks. kunne straffes med bøde i de tilfælde, hvor virksomheden undlader at følge op på henvendelser til virksomhedens whistleblowerordning eller undlader at dokumentere opfølgningen, jf. det foreslåede § 13, stk. 1, 3. pkt.

Til nr. 2

Med ændringsforslaget til § 14, stk. 1, må tidligere ansatte ligesom nuværende ansatte i virksomhederne heller ikke udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den finansielle regulering til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden. Bestemmelsen vil herefter svare til de tilsvarende bestemmelser i den finansielle lovgivning, der vedrører whistleblowerordninger.

I forlængelse heraf foreslås det, at en tidligere ansat, der mener at have været udsat for repressalier m.v. som følge af en indberetning til en whistleblowerordning, skal have mulighed for at politianmelde en overtrædelse af forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, hvorfor overtrædelser af forbuddet foreslås strafbelagt, jf. den foreslåede ændring af § 31, stk. 2, jf. ændringsforslag nr. 8.

Til nr. 3

Det foreslås at indsætte et nyt punktum i § 14, stk. 1, hvorefter en forbrugslånsvirksomhed ikke ved fastsættelse, tildeling og udbetaling af variabel løn må udsætte ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den ansatte eller den tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden.

Den foreslåede bestemmelse er en tydeliggørelse af forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger og vil indebære, at en forbrugslånsvirksomhed ikke må begrænse den ansattes eller den tidligere ansattes variable lønde, på grundlag af at den ansatte eller den tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden.

Bestemmelsen vil herefter svare til de tilsvarende bestemmelser i den finansielle lovgivning, der vedrører whistleblowerordninger.

I forlængelse heraf foreslås det, at en ansat eller en tidligere ansat, der mener at have været udsat for repressalier m.v. som følge af en indberetning til en whistleblowerordning, skal have mulighed for at politianmelde en overtrædelse af forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, hvorfor overtrædelser af forbuddet foreslås strafbelagt, jf. den foreslåede ændring af § 31, stk. 2, jf. ændringsforslag nr. 8.

Til nr. 4 og 5

Med ændringsforslaget til § 14, stk. 2, 1. pkt., foreslås, at tidligere ansatte, hvis rettigheder er blevet krænket, vil kunne tilkendes en godtgørelse i overensstemmelse med principperne i lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v.

Med ændringsforslaget til § 14, stk. 2, 2. pkt., foreslås, at godtgørelsen i så fald vil skulle fastsættes under hensyn til vedkommendes ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Ændringerne er med til at sikre, at det ikke er afgørende for, om en person kan få tilkendt en godtgørelse i henhold til bestemmelsen, om den pågældende person fortsat er ansat på det tidspunkt, hvor vedkommende bliver udsat for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger.

Bestemmelsen vil herefter svare til de tilsvarende bestemmelser i den finansielle lovgivning, der vedrører whistleblowerordninger.

Til nr. 6

Det foreslås at ændre § 14, stk. 3, for at sikre, at § 14, stk. 1 og 2, ikke ved aftale kan fraviges til ugunst for den tidligere ansatte i en finansiell virksomhed. Bestemmelsen vil herefter svare til de tilsvarende bestemmelser i den finansielle lovgivning, der vedrører whistleblowerordninger.

Til nr. 7 og 9-11

Ændringsforslagene medfører, at Forbrugerombudsmanden opretholder sine nuværende kompetencer til at udøve sit generelle forbrugerbeskyttende tilsyn efter markedsføringsloven med, at forbrugslånsvirksomhederne overholder god skik-reglerne. Formålet er at sikre, at Forbrugerombudsmandens generelle forbrugerbeskyttende tilsyn efter markedsføringsloven, der omfatter alle erhvervsdrivende, ikke ændres med lovforslaget.

Ændringsforslagene ændrer ikke i øvrigt på lovforslagets forslag om, at Finanstilsynet fremover skal føre tilsyn med forbrugslånsvirksomheder (herunder i forhold til kreditværdighedsvurderinger).

Til nr. 8

Det følger af § 14, stk. 1, at en forbrugslånsvirksomhed ikke må udsætte ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden. Det foreslås i ændringsforslag nr. 2, at § 14, stk. 1, udvides til også at omfatte tidligere ansatte, ligesom det ved ændringsforslag nr. 3 foreslås at indsætte et 2. pkt. i § 14, stk. 1, hvorefter det præciseres, at forbuddet mod at udsætte ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger også gælder ved fastsættelse, tildeling og udbetaling af variabel løn.

Det foreslås at ændre § 31, stk. 2, således at også overtrædelse af § 14, stk. 1, straffes med bøde.

Det foreslåede bødeansvar har bl.a. til formål at forebygge, at ansatte eller tidligere ansatte udsættes for ufordelagtig

behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den ansatte eller den tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden, idet der med strafansvaret skabes et incitament for virksomhederne til at undgå sådan adfærd.

Ændringsforslaget vil medføre, at en overtrædelse af forbuddet mod at udsætte ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den ansatte eller tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden, vil kunne straffes med bøde.

Ansvarssubjektet for overtrædelse af § 14, stk. 1, vil være den forbrugslånsvirksomhed, som udsætter sine ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, herunder ved fastsættelse, tildeling og udbetaling af variabel løn, som følge af at den ansatte eller tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden.

Det strafbare gerningsindhold i § 14, stk. 1, vil være realiseret, når virksomheden udsætter en ansat eller en tidligere ansat for en ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, f.eks. ved fastsættelse, tildeling og udbetaling af variabel løn til ansatte eller tidligere ansatte, som følge af at den ansatte eller tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden. Det bemærkes, at der vil skulle være årsagssammenhæng mellem den ansattes eller tidligere ansattes indberetning og den ufordelagtige behandling eller følge.

Det bemærkes, at det følger af § 15, stk. 1, at Finanstilsynet påser overholdelsen af loven, undtagen lovens § 14 om forbuddet mod ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger. Finanstilsynet fører dermed ikke et målrettet tilsyn med forbuddet mod at udsætte ansatte eller tidligere ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, som følge af at den ansatte eller tidligere ansatte har indberettet virksomhedens overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden. Dette er begrundet i, at reglerne herom retter sig til kredsen af ansatte eller tidligere ansatte og ikke virksomhederne som sådan. Tilsyn med ansættelsesretlige anliggender falder uden for Finanstilsynets kompetencer og tilsynsvirksomhed. En ansat eller tidligere ansat, der mener at have været udsat for repressalier m.v. som følge af en indberetning om en overtrædelse eller en potentiel overtrædelse af den regulering, som Finanstilsynet fører tilsyn med, til en virksomheds whistleblowerordning eller til Finanstilsynet, skal derfor gøre krav på godtgørelse gældende ved de almindelige domstole.

Det vil således i praksis oftest være den forurettede ansatte eller tidligere ansatte, der vil være bekendt med en over-

trædelse af forbuddet og på den baggrund have mulighed for at foretage en politianmeldelse af virksomheden, eventuelt parallelt med en civilretlig erstatningssag. Skulle Finanstilsynet dog i forbindelse med et tilsyn blive bekendt med, at der er grundlag for at antage, at forbuddet i konkrete tilfælde har været overtrådt, vil Finanstilsynet dog også have mulighed for at indgive politianmeldelse herfor med det foreslåede bødestrafansvar.

4. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 6. februar 2019 og var til 1. behandling den 19. februar 2019. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og erhvervsministeren sendte den 29. novem-

ber 2018 dette udkast til udvalget, jf. ERU alm. del – bilag 81. Den 6. februar 2019 sendte erhvervsministeren høringssvarene og et høringnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 12 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 14 spørgsmål til erhvervsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Hans Kristian Skibby (DF) Mette Hjermand Dencker (DF) Jan Rytkjær Callesen (DF) Merete Dea Larsen (DF)

Tilde Bork (DF) Dorthe Ullemose (DF) Torsten Schack Pedersen (V) Preben Bang Henriksen (V) Carl Holst (V)

Hans Christian Schmidt (V) Erling Bonnesen (V) Jane Heitmann (V) May-Britt Katstrup (LA) Joachim B. Olsen (LA) nfm.

Anders Johansson (KF) Erik Christensen (S) Karin Gaardsted (S) Peter Hummelgaard Thomsen (S) Kaare Dybvad (S)

Morten Bødskov (S) fmd. Rasmus Horn Langhoff (S) Thomas Jensen (S) Malou Lunderød (S) Pelle Dragsted (EL)

Rune Lund (EL) Rasmus Nordqvist (ALT) Ida Auken (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF) Karsten Hønge (SF)

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		